

MAZANIE (57) *sb n*

ma- (56), mą- (1).

Oba a jasne (w tym w pierwszym i drugim 1 r. błędne znakowanie); w e wahania.

sg *N* mazanié (20); -é (2) *Oczko, też Calep, -e (2) BiałKat, GosłCast, -(e) (16)*. ◇ *G* mazaniã (10); -ã (8), -(a) (2). ◇ *D* mazaniu (8). ◇ *A* mazani(e) (7). ◇ *N a. A* mazanié (1). ◇ *I* mazanim (3) *KrowObr* (2), *SienLek*, mazani(e)m (1) *RejAp*. ◇ *L* mazaniu (7).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII w. s.v. mazać.

1. Pokrywanie powierzchni mazistą substancją; *unctio Mącz, Cn; unctura Calep, Cn; illitus, inunctio, litus, perunctio, unctus Cn (57)* :

a. *W celach leczniczych i higieniczno-kosmetycznych: smarowanie, nacieranie, niekiedy może substancja do tego służąca, tj. maść (30)* : Po tym lektwarzu trzeciego dnia ma być wczyniono mazanie, począwszy od pępka: aż precz na doł *FalZioł* V 86v, I 26b, 63d, V 34v, 89, 92v; *Mącz* 503b [3 r.]; A ktemu téz takie mázánié ma/ Weźmi roiowniku/ Rołchodniku/ fádłá fátérégo/ [...] fłucz tho dobrze/ á w oliwie fmaż długo/ [...] á onym tłúty m chorégo v ciepłá náciéray *SienLek* 149, 97, 129v, 149, 172; *Oczko* [40], [42]; *Calep* [1136]b [2 r.]; Cóż to zá lekárftwá fą? mázánié czy z trunkiem? *GosłCast* 39.

mazanie czego (6): *FalZioł* IV 37b, V 19c; potym onę tłuftóć zbierz/ gdy fye podftoi/ á tho choway ku mázaniu pierfi od káfzlu. *SienLek* 84, 87, 97 *marg*, 149 *marg*.

mazanie około czego (1): Mazanie około nizkiego członku. *FalZioł* V 24.

mazanie czym (3): Przy tym mazanie czynić oleykiem niedzwiadkowym/ [...] fiłno pomaga na krzyże. *FalZioł* V 84, I 23c, V 19c.

W połączeniach szeregowych (2): tedy takich rzeczy ma pożywać [*niewiasta*]: ktore thakowem rzeczám przyflufzaią: Iako fą rozmagite lekarftwa w piciu/ albo w okadzeniu/ albo w vmywaniu nog/ albo w mazaniu *FalZioł* V 26v, V 31v.

b. *W celach rytualnych: namaszczanie (26)* : *KrowObr* 82 [2 r.], 84v [2 r.], 85; Potym Kroła Arcybiskup ná pierfiách mázał/ y w tyle między plecámi/ ku ktoremu mázaniu/ káždemu z ofobná/ ofobliwe modlitwy Arcyfkup [...] mowił. *BielKron* 329v, 329v; *RejAp* 115v; Ktoż go [*kamień zamykający grób*] nam odwalác bédzie? Kiedy do mázania przidzie? *MWilKHist* G4v.

mazanie kogo, czego (3): izałz ty niewiełz/ iż mázánié ludzi niemocnych/ nieieft náłzá vftáwá/ ale ieft vftáwá Apoftółow Świętych. *KrowObr* 81v; *Pollinctura, Mázánié y chowánié vmárlych. Mącz* 308c; *CzechEp* 366.

mazanie czego [= czym] (2): Abowiem nie fámo przez fye zwierzchné mázánié oleiu/ ále wiárá w modlithwę y w oléy fye ściągáiąca łáfkę Bożá dáie y vprałza *BiałKat* 383v; *KarnNap* E3v.

mazanie czym (5): *SeklKat* V2; *KrowObr* 85; *CzechEp* 366; Náofáték to mázánié oleiem było téz nieiákie przygotowaníe do Sákrámentu Ofátétecznego pomázánia. *WujNT* 148, 148.

W połączeniach szeregowych (2): *KrowObr* 132v; Abowiem nigdy w Nowy^m teftámencie Pan Kryftus kápłáńftwá tákowego nie poftánowił/ iákie było ono fátérego zakonu kápłáńftwo/ máiac w łobie mázánié/ święcenie vbiorow/ ofiáry vftáwiczne/ y infzych Ceremoniy bárzo wiele. *WujJudConf* 147.

Wyrażenie: »święte mazanie« (1): Odpráwiwfzy święte mázánie y modlitwy przyśfoytne/ ma Kápłan do ohorego ták mowić odchodząc. *KarnNap* E4v.

Zestawienie: »ostatnie (a. ostateczne) mazanie« (4): A co fie dotyczy Birzmowania y ośtátecznego mázánie/ to widzimy być ludzki łzczery wymyśl *WujJudConf* 159; O którym ośtátnim mázániu Święty Iákub Apóstól [...] ták vczył *KarnNap* E4, E, Ev *żp*.

Szereg: »olejowanie albo mazanie« (1): A przełto tym Oleiem dziatki mále mázác/ [...] krzełt prawdziwy/ od Páná z wody tylko pośtáwiony/ háńbićie y łromoćicie/ przeto też Páweł święty zowie krzełt/ odrodzenia náłzego omyćim/ á nie Oleiowánim/ álbo mázánim. *KrowObr* 83.

c. *W celu balsamowania zwłok [czego] (1) :* á bowym ten był obyżay mazania cýał *HistJóz* E3v.

2. [*Substancja służąca do smarowania w celach leczniczych:* A gdy iuż płéc z onego mázánie wytrzełz/ wnet wodą prośtą omy [...]]. A iełliby fie przydáló/ iżbyś iełzczę onego mázidłá nieco gdzie obaczył/ onáłz ośrodką przedsię ścieray *SienHerb* 511a.]

Cf **MAZAC**